

Avelsansvarig

Eva von Celsing

Kommitté: Annika Åkerman, Anita Norrblom, Lena Widebeck, Annika Thunfors, Nellie Martinsson

Låneavtal öppnar möjligheter

Text: Lena Widebeck

Att via ett fodervårdsavtal behålla avelsrätten på en tikvalp för att i framtiden kunna ta en eller två kullar är vanligt förekommande. Mindre känt är möjligheten att skriva låneavtal och ta valpar på en tik som ägs av någon annan.

Som uppfödare har man inte alltid möjlighet att behålla en valp i varje spännande kull som föds. Det är inte heller säkert att man lyckas behålla "rätt" valp i kullen, alltså den som senare visar sig bli bäst som vuxen. Exempelvis kanske just den tikvalp man sparar visar sig ha en C-höft eller en lindrig pålagring på en armbåge i en övrigt väldigt bra kull.

Lösningen kan vara att låna in och ta valpar på en tik man sålt som kommer ur en lyckad kull och som visat sig vara vad man strävar att nå i sin avel. Föder man upp en valpkull och själv inte är ägare till tiken ska man använda sig av ett så kallat låneavtal. Ett låneavtal innebär att man lånar in en vuxen tik som ägs av någon annan och tar en valpkull som registreras i ens eget kennelnamn.

Två uppfödare som har erfarenhet av låneavtal är Anki Andersson och Lena Brattsberg Karlsson. De har under det gemensamma kennelnamnet Searover fött upp många framgångsrika retrievers. Totalt hela 87 jaktchampion.

En bedrift som Anki Andersson inte tror skulle varit möjlig om de bara kunnat använda tikar i avel som de själva haft hemma. Hon är tydlig med att hon inte vill ha fler hundar i hemmet än vad hon hinner med. Idag består de egna hundarna av en pensionerad äldre labradortik, en äldre cockerspaniel och tre yngre hundar under träning. Det är maximalt vad hon tycker hon har tid att hinna träna.

– Låneavtal har varit ett sätt för oss att hålla hög kvalitet i vår uppfödning

och avla vidare på de bästa hundarna arbets- och hälsomässigt, säger Anki Andersson som under årens lopp har lånat in ungefär två tikar per år för att ta en kull.

Hon upplever att de allra flesta tikägare har blivit smickrade när de fått frågan om de vill låna ut sin tik. De som uttrycker tveksamhet tycker hon man ska avstå från att övertyga.

– Det är trots allt alltid risker med att ta en kull på en tik och då är det viktigt att ägaren verkligen vill att tiken ska ha valpar och är medveten om de risker det innebär, säger Anki.

Regler för lån av avelstik regleras via de avtal som Svenska Kennelklubben har tagit fram för tre olika situationer: fodervård, avelsrätt (så kallat halvt fodervårdsavtal) och låneavtal, se faktaruta.

– Jag står för kostnaderna för de eventuella gentester som behöver göras och alla utgifter som parning, dräktighet och valpning innebär. Tiken behöver till exempel ett näringsrikt foder från fem veckors dräktighet som jag tillhandahåller, säger Anki.

Hon poängterar hur viktigt det är att verkligen upprätta ett skriftligt avtal och göra det innan tiken paras.

– Det är så lätt att tro att man är överens och tror sig tycka lika tills något händer och det visar sig att man pratat förbi varandra. Det spelar ingen roll hur goda vänner man är. Man ska upprätta avtal, då uppstår inga tveksamheter. Dessutom kräver SKK att man som uppfödare skriver avtal på deras formulär, säger Anki Andersson.

Själv tecknar hon alltid en egen försäkring på tiken som lånas in så eventuella veterinärbesök eller i värsta fall kejsarsnitt inte ska drabba tikens ägares och tikens ordinarie försäkring. Det är ju lätt att man når årets maxbelopp med ett kejsarsnitt.

Ägaren måste lämna ifrån sig tiken senast två veckor före valpning och tiken ska vara hos valparna åtminstone tills de är åtta veckor enligt SKK:s grundregler.

Även ekonomin är viktig att komma överens om före parningen. Anki Andersson brukar ersätta tikägaren med 10 procent av försäljningsbeloppet på varje såld valp. Ett skriftligt låneavtal ska gälla tik över 18 månader och det är giltigt i 12 månader.

En som istället har lånat ut sin tik för att uppfödaren ska få ta en kull är Eva Larsson. Hon har haft clumber spaniel sedan 2004 då hon köpte sin första hund, Amy, från Annika Åkerman, kennel Sugar Loaf.

– Vi hade letat länge efter en valp när vi fick tips om att Annika Åkerman eventuellt hade en lite äldre tikvalp. Hon hade nog lite svårt att skiljas från Amy, så redan när vi köpte henne bestämde vi att hon skulle få ta en kull i framtiden, berättar Eva.

Så när Amy var tre år, röntgad och ögonlyst blev frågan aktuell igen, något som Eva bara tyckte var roligt. Hon berättar att Annika skötte allt det praktiska med val av lämplig hane och att ombesörja parningen.

– Visst var det lite konstigt att lämna ifrån sig Amy, men samtidigt visste vi att hon var i trygga händer. Det är viktigt att man känner förtroende för varandra om man ska göra en överenskommelse om att tiken ska ha valpar, säger Eva.

Hon tycker det var intressant få uppleva Amy i rollen som mamma samtidigt som hon uppskattade möjligheten att få följa en kull utan att själv ta fullt ansvar som uppfödare. Amys valpar såldes, men av en tillfällighet köpte Annika senare tillbaka en av tikvalparna som Eva senare övertog, Cilla.

Anki Andersson, kennel Searover, ser många fördelar med möjligheten att låna in kvalitets-tikar ur den egna uppfödningen och skriva låneavtal för att ta en valpkull.
Foto: Eva von Celsing.

Eva Larsson med Lizzie, barnbarn till den första tiken Amy som uppfödaren Annika Åkerman lånade in för att ta en kull på.

– Den gången skrev vi ett foder-vårdsavtal som gav Annika rätten till en kull. Cilla fick valpar 2011 och vi köpte en av tikvalparna, Lizzie, säger Eva. Hon tycker det känns bra att ha varit till hjälp i avelsarbete i en så liten ras som clumber spaniel där det är viktigt att upprätthålla en stor genpool.

I dag är Lizzie 9 år och nu har Eva så smått börjat fundera på en ny valp, en clumber såklart! ■

Tre former av avtal

Fodervårdsavtal

Uppfödare överlåter en hund utan kontant ersättning och behåller avels- och/eller prov- och tävlingsrätten. Uppfödaren har rätt till maximalt två valpkullar med minst en levande valp som uppnår fem veckors ålder per kull. Avtalet gäller under maximalt fem år från dagen avtalet tecknades eller tills tiken har haft två kullar. Är tiken en valp på åtta veckor upphör avtalet när tiken är drygt fem år. Om tiken är äldre när fodervårdsavtalet skrivs gäller det som längst till tiken fyller sju år.

Köpeavtal med bibehållen avelsrätt

Köparen betalar 50 procent av hundens pris kontant och resterande 50 procent erläggs genom att uppfödaren behåller avelsrätten. Det innebär rätten till en valpkull med minst en valp som uppnår fem veckors ålder. Avelsrätten gäller tills tiken fyllt fem år.

Låneavtal

Används när man lånar in en tik för avel. Det kan endast tecknas för en tik som är över 18 månader och därför inte användas vid försäljning av en tikvalp. Ett låneavtal ger avelsrätt i ett år från det avtalet undertecknats. Det bör framgå i vilken form tikägaren ska ha ersättning samt att uppfödaren ska stå för avels- och veterinärvårdsförsäkring samt eventuellt en hemförsäkring för skador som kan uppstå. Läs mer om avtal under "Avel och uppfödning" på skk.se.